

1. Anadolu Selçuklularında, devletin asker ihtiyacı iktâ sisteminden karşılanmıştır. İktâ, geliri emirlere, valilere, komutanlara maaşları karşılığında verilen topraklardır. İktâ sahipleri, iktâdan elde ettiği gelirin bir kısmını maaş olarak kendine alırken geri kalan kısmı ile de devlete asker beslemiştir. Bu sistemden yetişen atlı askerlere "cebelle" adı verilmiştir.

Yurtluk: Osmanlı Devleti'nde geliri sınır boylarındaki askerlere verilen topraklardır.

Haraci: Selçuklularda Gayrimüslimlere ekip biçmeleri için verilen topraklardır.

Mukataa: Osmanlı Devleti'nde geliri doğrudan devlet hazinesine gitmek üzere ayrılmış topraklardır.

Vakıf: Devlet hazinesine ait olan ya da kişilerin mülk arazi gelirlerinin sosyal kurumların masrafları için ayrılan topraklardır.

CEVAP: B

2. **Kadı:** Şer'i davalara bakan hukukçudur.
Sultan: Ağır siyasi suçların görüşülüp karara bağlandığı bir tür yüksek mahkeme olan Divan-ı Mezalimin başkanıdır.
Pervaneci: Ülke topraklarının kayıt defterlerini tutan, has ve iktalara ait kararları düzenleyen divan üyesidir.
Kadı'l-Kudat: Şer'i davalara bakan kadıların başkanıdır (Baş kadı).
Emir-i Dad: Örfi davalara bakan hukukçudur.

CEVAP: C

3. A, B, D ve E seçeneklerinde bahsedilen faaliyetler Anadolu Selçuklu Devleti'nde ticaretin gelişmesinde doğrudan etkili olmuştur.

CEVAP: C

4. Anadolu Selçuklu Devleti'nde şehirlerde bulunan esnafın aralarında birleşerek oluşturdukları, üreticiye gerektiğinde yardımda bulunan, dini ve ekonomik birlikteliği ifade eden teşkilat Ahilik teşkilatıdır.

Ahilik teşkilatı;

1. Üreticiler arasında dayanışmayı sağladı.
2. Üretimi, ihtiyaca göre ayarladı.
3. Kalitesiz ve bozuk mal üretimini engelledi.
4. Piyasadaki malların fiyatlarını ayarladı.
5. Üyelerine cihat duygusu aşıladı.
6. Usta-çırak ilişkisine dayanarak eleman yetiştirdi.

Enderun: Osmanlı Devleti zamanında hizmet veren saray okuludur.

Gulaman-ı Saray: Selçuklularda farklı milletlerden seçilip özel olarak yetiştirilen ücretli askerlerdir.

İktâ: Geliri emirlere, komutanlara, valilere maaşları karşılığında verilen topraklardır.

Vakıf: İslam hukukuna göre, herhangi bir kişinin mülklerinin veya gelirlerinin bir kısmının kamu yararı için süresiz olarak kullanılması sistemidir.

CEVAP: B

5. Verilen bilgiye dayanarak,
- I. öncüldeki yargıya ulaşılabilir. Çünkü altın, gümüşe göre daha değerli bir madendir. Dolayısıyla gümüş paradan sonra altından para bastırılması ekonomik hayatın geliştiğini gösterir.
 - II. öncüldeki yargıya ulaşamaz. Evet, bir devletin kendine ait para bastırması ekonomik bağımsızlığını kazandığını gösterir. Fakat bunun görülebilmesi için paranın bakırdan, gümüşten veya altından bastırılması önemli değildir. Kaldı ki verilen bilgide ilk Selçuklu parasının XIII. yüzyılda bastırıldığından bahsedilmemiştir.
 - III. öncüldeki yargıya ulaşılabilir. Çünkü altın gibi değerli bir madenden para bastırılması devletin hem ekonomik hem de siyasi gücünü giderek artırdığını gösterir.

CEVAP: D

6. Anadolu Selçuklu Devleti'nde ordu mensuplarına ve devlet memurlarına hizmet ve maaş karşılığı olarak verilen toprak çeşidi iktadır.
- **Has:** Hükümdarın şahsına ait topraklardır.
 - **Mülk:** Kişilere ait topraklardır.
 - **Ocaklık:** Osmanlı Devleti'nde gelir kale muhafızlarına ve tersane giderlerine ayrılan topraklardır.
 - **Paşmaklık:** Osmanlı Devleti'nde gelirleri padişah kızlarına, annelerine ve eşlerine ayrılan topraklardır.

CEVAP: B

7. • Anadolu Selçukluları ilk olarak İznik'i, I.Haçlı Seferi'nden sonra da Konya'ya merkez olarak kullanmıştır.
- Karamanoğulları Beyliği, Konya merkez olmak üzere kurulmuştur.
 - Hamitoğulları Beyliği, Isparta merkez olmak üzere kurulmuştur. Konya hiçbir zaman Hamitoğulları Beyliği'ne merkezlik yapmamıştır.

CEVAP: D

8. İlk Türk Beyliklerinin öne çıkan özellikleri şunlardır:
1. Malazgirt Savaşı'ndan sonra kuruldu- lar.
 2. Anadolu'da Türkiye tarihinin başlatıcısı oldular.
 3. Anadolu'yu Bizans, Haçlı, Ermeni ve Gürcü saldırılarına karşı korudular.
 4. Anadolu Selçuklu Devleti tarafından yıkıldılar.

III. öncülde verilen bilgi ilk Türk Beylikleri- nin özellikleri arasında sayılamaz. Çünkü Türk-İslam varlığının Avrupa'ya taşınma- sında rol oynayan, Osmanlı Devleti'dir.

CEVAP: D

9. • **Kervansaray:** Tüccarların mallarını sergilediği, konakladığı yollar üzerinde kurulu ticarethanelerdir (Ticari Hayat).
- **Külliye:** Bir caminin çevresinde cami ile birlikte kurulmuş medrese, imaret, sebil, kitaplık ve hastane gibi çeşitli yapıların bütünüdür (Dini ve Sosyal Hayat).
 - **Bedesten:** Kumaş, mücevher ve benzeri kıymetli eşyaların alınıp satıldığı kapalı çarşıdır (Ticari Hayat).
 - **Arasta:** Çoğu cami yakınında kurulmuş ve geliri cami ihtiyaçlarına harcanan dükkanlardır (Ticari Hayat).

CEVAP: E

10. Anadolu'da kurulan ilk Türk Beyliklerinin (Saltuklular, Artuklular, Mengücekliler, Danişmentliler, Çaka Beyliği) öne çıkan bazı özellikleri şunlardır:
1. Malazgirt Savaşı'ndan sonra kuruldular.
 2. Anadolu'da Türkiye tarihinin başlatıcısı oldular.
 3. Anadolu'yu Bizans, Haçlı, Ermeni ve Gürcü saldırılarına karşı korudular.
 4. Anadolu Selçuklu Devleti tarafından yıkıldılar.
 5. Anadolu'da İslamiyet'i yaydılar.
 6. Anadolu'yu Türkleştirip, bayındır hale getirdiler.

UYARALIM: Köseadağ Savaşı'ndan sonra kurulanlar ikinci Türk beylikleridir (Karesioğulları, Candaroğulları, Karamanoğulları, Osmanoğulları, Menteşeğöğulları, Germiyanogulları gibi).

CEVAP: D

11. Türkiye Selçuklu Devleti, Mengücekliler, Saltuklular ve Danişmentliler gibi beylikleri egemenlik altına alarak hem egemenlik sahasını genişletmeyi hem de Anadolu'daki Türk siyasi birliğini sağlamayı amaçlamıştır.

CEVAP: E

12. Din, dil, ırk ayrımı yapılmaksızın akıl hastalarının ücretsiz tedavi edildiği merkezler olan Bimarhaneler, Selçuklularda sosyal devlet anlayışının benimsendiğini gösterir.
- **Kışla:** Askeri eğitim merkezidir.
 - **Kümbet:** Anıt mezarıdır.
 - **Otağ:** Süslü hükümdar çadırıdır.
 - **Sur:** Kale duvarıdır.

CEVAP: C

13. Anadolu'da kurulmuş olan vakıflar her üç alanda da halkın gereksinimlerinin karşılanması amacıyla kullanılmıştır.

CEVAP: E

14. • **Köseadağ Savaşı (1243),** Anadolu Selçuklu Devleti ile Moğollar arasında gerçekleşmiş, Selçuklular savaşı kaybetmiştir. Bu savaşın sonucunda Anadolu'da bağımsız Türk beylikleri ortaya çıktı.
- **Ankara Savaşı (1402),** Osmanlı Devleti ile Timur Devleti arasında gerçekleşmiş, Osmanlılar savaşı kaybetmiştir. Bu savaşın sonucunda egemenlik altına alınmış olan Türk beylikleri tekrar bağımsız olarak ortaya çıkmışlardır.

CEVAP: C

15. • "Anadolu'da kurulan ilk devlet Osmanlılardır" bilgisi yanlıştır. Çünkü Anadolu'da kurulan ilk devlet Saltuklulardır.
- "Danişmentliler, Haçlı Seferlerine karşı mücadele etmişlerdir" bilgisi doğrudur.
 - "Anadolu Selçuklu Devleti, ilk kez Balkanlara seferler düzenlemiştir" bilgisi yanlıştır. Çünkü Balkanlara sefer düzenleyen ilk Türk devleti Osmanlı Devleti'dir.
 - "Dulkadiroğulları, Osmanlı Devleti'ne katılan ilk beyliktir" bilgisi yanlıştır. Çünkü Osmanlı Devleti'ne katılan ilk beylik Karesioğulları Beyliği'dir. Dulkadiroğulları, Osmanlı'ya katılan son beyliktir.
 - "Artuklular, Batı Anadolu'da denizcilik faaliyetlerinde bulunmuştur" bilgisi yanlıştır. Çünkü Artuklular Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşamış, denizcilik faaliyetlerinde bulunmamıştır. Batı Anadolu'da denizcilik faaliyetlerinde bulunan ilk Türk beyliği Çaka Beyliği'dir.

CEVAP: B

16. Doğu Anadolu'da yaşayan Bizans halkının, Anadolu'nun batısına ve sahillere göç etmesi, Doğu Anadolu'da Türkmen beyliklerinin kurulmasını kolaylaştırmıştır.

CEVAP: A

17. 1071 yılında Büyük Selçuklu Devleti tarafından kazanılan Malazgirt Savaşı ve 1176 yılında Anadolu Selçuklu Devleti tarafından kazanılan Miryokefalon Savaşı ile Anadolu'daki Türk egemenliği güçlenmiştir. Türkler, Malazgirt Savaşı'nın sonucunda Anadolu'ya yerleşmeye başlamış, Miryokefalon Savaşı ile de Anadolu'nun Türklere ait olduğu kabul edilmiştir.

CEVAP: A

18. Verilen iki beylik de Köseadağ Savaşı'nın sonucunda Batı Anadolu'da ortaya çıkmıştır. Karesioğulları Beyliği, Çanakkale, Balıkesir ve çevresinde; Menteşeoğulları Beyliği ise Muğla ve çevresinde yaşamıştır. Her iki beylik de coğrafi konumlarının bir sonucu olarak denizcilik faaliyetlerinde bulunmuştur.

UYARALIM: Karesioğulları Beyliği, Ankara Savaşı'ndan sonra tekrar ortaya çıkmıştır.

CEVAP: D

19. Türkiye Selçuklu Devleti'nde, ülke topraklarının kayıt defterlerini tutmak, has ve iktalara ait kararları düzenlemek görevleri Pervaneci Divanı tarafından yerine getirilmiştir.

- **Divan-ı İstifa:** Devletin mali işleriyle ilgilenirdi.
- **Niyabet-i Saltanat:** Hükümdar başkentte olmadığı zamanlarda devlet işleri ile ilgilenen divandı.
- **Divan-ı Mezalim:** Ağır siyasi suçların görüşülüp karara bağlandığı divandı.
- **Divan-ı İnşa:** Devletin iç ve dış yazışmalarını yürüten divandı.

CEVAP: D

20. Verilen bilgilerden hareketle I ve II. öncüllerdeki yargılara ulaşılabılır. Selçuklularda "Ülke hanedan ailesinin ortak malıdır." anlayışı benimsenmiştir. Fakat verilen bilgide bundan bahsedilmediği için III. öncüldeki yargıya ulaşamayız.

CEVAP: B

